

КАРПАТСКА РУСЬ

• KARPATSKA RUS • (CARPATHO-RUSSIA)

Entered as second class matter July 19, 1939, at the Post Office at Yonkers, N. Y., under the Act of March 3, 1879

Н-р. 2, ЮНКЕРС, Н. Й.

ПЯТНИЦА, 8-го января 1971 г.

3 НОВЫМ РОКОМ

С ПРАЗДНИКАМИ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВА И НОВЫМ 1971 ГОДОМ!

Переходим порог и вкращаем в дом Нового 1971 года. Каждый тот, кто знає Америку, то знає, что в дни Новогоднего сезона вся Америка, фармы и міста перемінюються в фантастичний настрой. Не лем по той причині, что сама природа накрывает землю синко-блімами перлами, але и людьми, котри освічують свої дома, а навес деревя сверх-колоровыми снігами, а воздух наполняется снігами и музиком. То єст очевидний настрой, в который впадают стары и діти, хворы, слабы и сильны и здоровы.

Но за фетишом той куртинг у каждого человека гранитом твердне стремление до свободы и постоянного, довше трвалого счастья человека. Особливо таким гранитным не піддаваним неволі духом сут переполнены наши, николи не знавши свободы, лемкорусы. И коли они вспоминают в тот торжественный сезон своих родных мученых недостатками и национальным угнетением братов, свой народ на праздничных землях, их сердца зливаются кровными слезами, где єст токо наше створене вікама нашими предками в зрадуване и заграблене от нас при помочи штыка и кольбы. Вішкви веселости наши, то лем накрыва над болесном кривдом.

Редакция пересыпает сердечни поздравления Николаю А. Цисляку, як тоже Антонию А. Цисляку, за их так дороги вноски своего труда в нашу организацию и в нашу газету. Оба Цисляки являються нашими корреспондентами и величими патріотами ского бідного народа. В том Новом Року 1971 редакция просить их обох продолжати нести писательску помочь своїй газети и всьої другої литератури, яку издає Лемко-Союза в Америці и в Канаді. Николай А. Цисляк за долги роки являлся редактором той нашей газеты "К. Р.", а А. А. Цисляк был долголітним менеджером Лемко-Союза и цілом душом типографии и редакции.

Оставляючи старий 1970 рок мы наново піркуємся в наїді, що в том року велики народы вглянут в судьбу малых народов и поможут им раз на все окончтии с невольством, котра не от Бога залежит, а от самих людей. Най они застановляться и над малым человіком и поможут му вийти из него проблем и трудностей. С таком гранитно твердом наїдом вступаме в Новый Год 1971. И нам, яко лемкорусам, треба вішкви силами единитися, поднимати себе культурно, поднимати себе економично и наберати сами голоса за нашу правду, за нашу свободу, за добро и мир для всіх, але о собі не забывать. Не соблазняймеся, же ци на той дорозі нас дакто хвалит, або ганит. Никто из наших приятелей не помог нам до того часу, ци то тоты, што нас хвалит, ци тоты, што нас ганят. Вішкви они до того часу показалися нам беззомочными.

С Новим Роком операїмся всеце на свои сили. Газдуйме так, щои и нашім отділам Лемко-Союза и наш Центр и Народни Домы Лемко-Союза, наша редакция и наш Лемко-Парк были сильны финансово и культурно. А тоты, котри даколи придут звідатися до Лемко-Союза: лемки, што з вами єст? Штоби пришли не от того, же Лемко-Союз слабне, але от того, же крінне, міцнє и росне.

Так с праздниками, як и с цілым Новым 1971 роком, шли привітства вішквам країнам лемкорусам, бо они найблизьни, но а так най встанут вішкви, подоймут свои чаши и заїсывают: Мир Вам, братя, и цілому світу!

Н. А. Цисляк.

ПІСЬМО З ПРЯШЕВЩИНИ

Дорогий редактор С. М. Кичура!

Дозвольте мі из далекой Пряшевщины, Чехословакия написати Вам пару широких слов. Як од брата руснака, але также и як од читателя "К. Р."

Зато, что я читам "Карпатскую Русь" благодарю шановнику п. Брындзи в Монреалю в Канаді. Він мі послал перед двоюма роками пару нумерів "К. Р." разом з письмом. Я тым дуже порадувался, бо хоц я молодий (у мене лем 24 роки), но мі діло много говорил о той газеті, яку йому посыпал покойний юх Иван Кундрат.

Подабается мі у Вас, братах руснаках за великим "млаком", же хоц сте там юх много роков, не забываете на свое слово, котре каждому умному человеку таке дороже. Нравится мі, что знаете так много боротися за то, чтобы и Ваши діти не забыли по своему бессідувати.

Але барз мі болит серце, як дакотры ваши діти найдутся таки, што вирікаются свого. Смутно слухати, як упадат ваш Лемко-Союз, што до кількости членов, бо стары умерают, а молоды не приходят. Мы руснаки в Чехословакии желаме Вам много успіхов в Вашем ділі.

А тепер позовите мі доткнутися пару областей политичних.

Чехословакия пережила послідни три тяжкы роки. Контрреволюционеры у нас хотіли загубити социализм, перервати дружбу из Союзом, котрий наши люди так пова-

556 YONKERS AVENUE, YONKERS, N. Y. 10704

YONKERS, N. Y.

FRIDAY, JANUARY 8, 1971.

Vol XXXIV, No. 2

ПОЖАЛАНИЕ З СЕЛА НЕРЕГРИМКИ, ЛЕМКОВИНА

Христос Раждается!

Дорога Редакция! Зокази Свят Рождества Христового и Нового Року, мы перегримчане, желаме Вам всім щеци и здоровия и вішквого доброго.

Посыпам Вам фотографию, на котрій єст з нами Никифор. Як Вам відомо, то Никифор перед смертью мал многих опікунів. Дали йому авто до того диспозиціи и опікуна з Кракова з Академії Наук. На три тиждні перед смертью привезли Никифора до Фолноша а коли він довідался, же в Перегримкі єст церков, то приходил Службу Божу и вімалювал кілька карток нашому священику. При той окажи становл з нами до фотографії коло церкви. (Фотографія буде поміщенна пізніше в нашій газеті). — ред.)

Тепер в Польщі вішкви мають реєструют, яко дорогоцінну штуку. В Еаршаві купують малонки Никифора и платят за штуку до 3 тисяч злотих.

По Никифорі остало 300.000 зл. и мають будувати віллю в Криниці, и має ся называть Никифор'вка.

(Дальша част письма, то просьба о помоч на церков в Перегримкі, которую то част помістиме в другім чмслі нашої

3 НОВЫМ РОКОМ

3 НОВЫМ ГОДОМ поздравляют всіх читателей нашей газеты, всіх урядников, як головных, окружных и отділовых Лемко-Союза и всіх членов Лемко-Союза — новоизбранных урядников отділов Лемко-Союза в Юнкерс, Н. Й. на год 1971. Всім желают

доброго здоровья и счастья в том Новом Року.

На фото с права на ліво в первом ряді: Анна Фусяк, Йоанна Пиртей, Петро Корба, Ілья Лизак и Петро Петришин. В другом ряді за заду с право на ліво: Марія Грабска, жена пок. Андрея Грабского, Ігнатій Дурняк, наш лемковский вершинар, і Максим Новак, член Головного Празднія Лемко-Союза. В отділах Лемко-Союза в Юнкерс, Н. Й., за предсідателя был вибраний, лучше сказать — переизбраний, Петро Корба и тоже за предсідателку была переизбрана Йоанна Пиртей.

(Фотознімка І. Волошиновського)

газеты, лем просиме перегримчанів зголоситися, хто бы хотіл быти в комітеті збірковім).

Г. Телеш

КОВАЗНИК

Я, повазник з Лемковини, Иду до вас да родини, Иду вам заколядувати, Хоц ём вам и не да знати.

Ціле життя я думаю, Же я вас всіх добре знаю, Бо вы люде з Лемковини, И я тоже з той родини.

Хочу я вас привитати, Добрих слов вам передати, Жеба зме ся шанували, В добрий любви проживали.

И хочу вам ту сказать, Же нам треба памятати: За газету нам миленьку, Што її пишут нам лемки.

Они пишут и друкуют, Они про нас її рыхтуют, А в четверг її висылают, Лемки в пятницю читають.

Треба ся нам постарати На пресс-фонд жертву дати! Жертуйте дайте, хто як може, Бо тепер єст всюдороже.

Мы мусиме о том знати, Як хщем газету мати: Шістдесят центів в неділю, И газету приодют.

Каждий єден не чекайте, Всі пресс-фонд висылайте! Ео як газету стратиме, То ся вішкви розлетиме.

Нам ту пришло пів родини: Всі молоды з Лемковини, З початку за нас не дали, Але ся юх переконали.

Ви молоды, сестро, брате В Лемко-Союз приставайте! Бо мы про вас будували, Штобы вы ся не турали.

Не хвальте вы чужину, Але свою Лемковину, Годиль добре вы зробите, Як ся к свому притулите.

Я, повазник с той родини: Всіх вас прошу з Лемковини Идте моїма словами, Най греквитат любов меже наими.

Ігнатій Дурняк

На фото: Матвей Мадзік

жают. Много зла наробила и церков. А прежде католицка и греко-католицка. Її чиновники хотіли пхати ніс не лем до ідеологии, а также до національной політики. Хотіли пословачити наш народ и так обаламутити його, што сама партія так робить. Но не удається тога. Скорій приход Совітов бил означений як конец планов контрреволюціонеров.

Я молодий чехословакий редактор. Хоц я роблю в сло вацких газетах, я твердий руснак. Я не боюся о тім сказать никому. В нас, в соціалістичній Чехословакії має кождий можливост писати себе так, як хоче.

Наша партія и суспільство дійствительно справедливо роблят. Нам добре жити, дакотры мают авта, всі красни хъжы, добре зме убрани. Того усвідомляют собі и наши люде. Поважаю соціализм, як треба и кажут, што юх николи не зведе іх никто. Неправда, што пише западна преса о нашей дружбі из Советским Союзом. СССР бил, есть и буде нашим сохраником, братом. Он нам допомог и буде допомагати.

Нам знаюно, что из Чехословакії перешло на другу сторону много наших людей. Они кильнуут, надавают. Но тоты людни николи не любили соціализм. Зато втекли, бо мали можност. Но много іх бану.

Така єст правда о нашей страні. И так потребно информувати всіх людей. И тых, котри живут в Америці або в Канаді.

Стефан Кнап

Удоль, Окр. Стара Любовия

What Does Lemko Mean?

The History of Carpatho-Russia

(Installment — № 19)

UGORSKAYA RUS

During the first half of the 19th Century, Ugorskaya Rus, under the influence of cultural development, stood higher than Galicia. There was more of the secular intelligentsia, who were concerned about the cultural awakening of the people.

In the person of A. Dobryansky, Ugorskaya Rus has a political worker of European calibre, whereas, in Lvov, there was only the Polonized, reactionary clergy. But after 1848, these beginnings of cultural awakening of Ugorskaya Rus quickly were extinguished under the pressure of Magyarophile politics from Budapest.

The territory of Lemkovschina, to the west of the San, also produced a large number of educated people in those times, but they were mostly priests, or the sons of priests.

One of the most remarkable "LEMKOS" in the olden times, at the beginning of the 19th century, was PAUL of KROSNY, educated in the Latin culture. He was a professor, and a poet. He lectured in Krakow University, and in Hungary. He published a book of verse in Vienna in Latin dedicated to someone named "GABRIEL PEREMYI".

From the LEMKOS, in the 18th and 19th centuries, there came forth a whole series of educated people, who occupied themselves, also, with literature, but it was church literature, which did nothing for the cultural awakening of the people.

Of those writers, Vladimir I. Hiliak can be placed in the first rank. He wrote a series of stories that were published, not only in Galicia, but also in Russia as well. His narratives he signed with various pseudonyms:

Jeronim Anonym, Lemko-Semko, Ya Sam, V. Ne'yach, and so on.

Beginning with the second half of the nineteenth century, the cultural life of Galician Rus is concentrated in Lvov. Lemkos, in this educational work, looked toward Eastern Galicia and Lvov, where quickly began a narrow, party battle between Ukrainianophiles and Russophiles, and this continued, sad to say, up to World War I, and the collapse of Austria-Hungary.

Ukrainian animation, based upon the vernacular, could have led to a national awakening of Galicia, but the Ukrainian movement quickly was transformed into a political party movement, turned by the Vienna government against Russia.

This divided Galicia into two implacable camps, and destroyed for many years the cultural work among the village people. Galicians have not worked out a healthy national consciousness, even to this day. Because a healthy national consciousness, awareness, is possible only then when it is based upon the historical traditions of the people and tied organically with its past.

The national consciousness of the Galician people was molded by a program of a foreign political party, the Ukrainian, who were bribed by foreign (Austrian) interests into the battle against Moscow.

And this, the masses of the people remained further under the yoke of the "Pans." Neither the government, nor its own intelligentsia did anything in the way of economic and cultural uplift of the masses.

When there opened up a possibility of emigration to North America, the people threw themselves in a mass beyond the sea for a piece of bread.

For a period of thirty years before the first World War, from Karpatka Rus, there left for North America 500 to 600 thousand emigrants.

From Pryashevchyna and Galician Lemkovschina, the emigration quickly took on a public, mass character. The majority of the generation growing up settled beyond the sea. At home remained only the old folks, and children.

In North America, the Carpatho-Russian emigrants found themselves in completely new circumstances. Here they had freedom and a livelihood, which for the first time in the history of our people gave